

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Zakonodajno-pravna služba

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 94, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 630-01/25-9/

Datum: 18. junij 2025

EPA 2020-IX

DRŽAVNI ZBOR JE NA SEJI 18. 6. 2025 SPREJEL ZAKON O AKADEMIJI ZNANOSTI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ SLOVENIJE (ZAZTRS) V NASLEDNJEM BESEDILU:

ZAKON

O AKADEMIJI ZNANOSTI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ SLOVENIJE (ZAZTRS)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

(1) Ta zakon ureja ustanovitev, status in temeljna vprašanja organizacije in delovanja Akademije znanosti za trajnostni razvoj Slovenije (v nadaljnjem besedilu: AZTRS).

(2) AZTRS združuje izvoljene znanstvenike in znanstvenice (v nadaljnjem besedilu: znanstvenike) s področja družboslovnih, humanističnih, naravoslovnih in tehniških ved, ki jih povezuje interdisciplinarno znanstveno prizadevanje za družbeno odgovoren trajnostni razvoj človeške družbe in življenja na planetu.

2. člen

(1) AZTRS je pravna oseba javnega prava s pravicami, obveznostmi in odgovornostjo, ki jih določajo ta zakon, predpisi, ki urejajo javne zavode, razen določb o organih javnega zavoda, in statut AZTRS (v nadaljnjem besedilu: statut).

(2) Ime akademije je: Akademija znanosti za trajnostni razvoj Slovenije (kratica: AZTRS). Ime v angleščini je: Academy of Sciences for Sustainable Development of Slovenia.

(3) Ustanoviteljica AZTRS je Republika Slovenija. Ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada Republike Slovenije.

(4) AZTRS je javni zavod in posredni proračunski uporabnik. Ustanoviteljica ne odgovarja za obveznosti AZTRS.

3. člen

(1) AZTRS v javnem interesu opravlja dejavnost, katere cilj je prispevati k znanstvenemu preučevanju in raziskovanju na področju družbeno odgovornega trajnostnega razvoja človeške družbe in življenja na planetu. Družbeno odgovoren je trajnostni razvoj, ki zagotavlja vključevanje socialnih, etičnih in humanitarnih ter okoljskih in podnebnih razsežnosti pri uresničevanju razvojnih ciljev družbe in temelji na vrednotah humanizma, človekovih pravic ter družbene blaginje.

(2) AZTRS zaradi uresničevanja ciljev iz prejšnjega odstavka pri izvajanju svoje dejavnosti na svojem delovnem področju opravlja naslednje naloge:

- oblikuje pobude za sodelovalne, interdisciplinarne, ciljne, inovacijske, znanstveno raziskovalne projekte nacionalnega pomena v podporo uresničevanju razvojnih strategij Republike Slovenije in Evropske unije ter družbeno odgovornih globalnih trajnostnih razvojnih ciljev;
- spodbuja ustvarjanje vrhunskih znanj v inter- in trans-disciplinarni povezanosti za družbene inovacije, tehnološki napredek in skladen družbeno odgovoren trajnostni razvoj;
- daje pobude za ukrepe za dvig inovativnosti, za povečanje kakovosti raziskovalno-razvojne in družbeno-inovacijske dejavnosti in za pospeševanje uporabe raziskovalnih dosežkov in družbenih ter tehnoloških inovacij za družbeno odgovoren trajnostni razvoj;
- sodeluje v pripravi politike in programov izobraževanja, s poudarkom na povezanosti znanstvenih področij (družboslovnih, humanističnih, naravoslovnih in tehničnih) na vseh ravneh izobraževanja;
- uveljavlja vlogo in vpliv znanstvene inteligence v družbi s poudarkom na obravnavanju ključnih vprašanj ter družbeno odgovornega trajnostnega razvoja;
- obravnava temeljna vprašanja znanosti in družbe, inovativnosti in organiziranosti znanosti za družbeno odgovoren trajnostni razvoj;
- izvaja druge naloge s ciljem pospeševanja družbene odgovornosti pri razvoju vseh razsežnosti delovanja človeške družbe na trajnostnih načelih.

4. člen

AZTRS svojo dejavnost izvaja tako, da:

- organizira in podpira povezovanje ter mreženje nacionalnih in mednarodnih interdisciplinarnih znanstvenih ekspertnih skupin s področij nacionalnih in globalnih strateških ciljev trajnostnega razvoja s poudarkom na družboslovnih in humanističnih vidikih ekološkega, tehnološkega in gospodarskega razvoja in s ciljem prispevati k oblikovanju družbeno najpomembnejših nacionalnih raziskovalnih prioritet;
- organizira nacionalne in mednarodne posvete, konference, okrogle mize in druga srečanja s področja družbeno odgovornega trajnostnega razvoja človeške družbe in okolja;
- podeljuje letna in občasna priznanja za izjemne dosežke na področju družbeno odgovornega trajnostnega razvoja in družbenih inovacij, ki povezujejo družboslovne, humanistične, naravoslovne in tehnične znanosti;
- razvija mednarodno sodelovanje;
- daje mnenja o razvojnih vprašanjih družbe in o njihovem reševanju ter o tem obvešča javnost;
- spodbuja razvoj in uveljavljanje slovenskega strokovnega izrazja na svojem področju delovanja;
- izdaja periodične in občasne znanstvene publikacije.

5. člen

(1) Statut v skladu s tem zakonom določa naloge AZTRS, vrste članov in pogoje za članstvo, njeno organizacijo, način dela in upravljanje.

(2) Delo AZTRS je javno. Javnost dela AZTRS je podrobneje urejena v statutu.

II. ČLANI AZTRS

6. člen

(1) V AZTRS so lahko izvoljeni slovenski ali tuji vrhunski znanstveniki na osnovi svojih dosežkov s področja družboslovja, humanistike, naravoslovja in tehnike ter uvajanja družbenih in tehnoloških inovacij pod pogoji in po merilih, ki jih določa statut. Izvolitev za člana AZTRS (v nadaljnjem besedilu: član) je nacionalno in družbeno priznanje.

(2) Statut določi pogoje in merila, postopek izvolitve in prenehanja članstva ter pravice in dolžnosti za posamezne vrste članov.

III. UPRAVLJANJE IN ORGANIZACIJA AZTRS

7. člen

(1) Organi so predsednik oziroma predsednica (v nadaljnjem besedilu: predsednik), trije podpredsedniki oziroma podpredsednice (v nadaljnjem besedilu: podpredsedniki), sedemčlansko predsedstvo in zbor članov.

(2) AZTRS ima lahko posvetovalna delovna telesa, ki jih določi statut.

8. člen

(1) Člani predsedstva so po položaju predsednik in trije podpredsedniki. Predsednika, podpredsednike in člane predsedstva voli zbor članov izmed svojih članov.

(2) Mandat predsednika, podpredsednikov in članov predsedstva traja štiri leta. Po preteku mandata so lahko ponovno izvoljeni.

(3) Predsedstvo je odgovorno za izvajanje odločitev in usmeritev zbora članov. Predsedstvo pripravlja program dela AZTRS, finančni načrt AZTRS in letno poročilo AZTRS ter odloča o vseh vprašanih delovanj AZTRS, razen o tistih, za katere je pristojen zbor članov ali predsednik.

(4) Predsedstvo odloča z večino glasov vseh članov. Veljavno odloča, če glasuje več kot polovica članov. Delovanje predsedstva se podrobneje uredi s statutom in poslovníkom o delu predsedstva.

9. člen

(1) Predsednik predstavlja in zastopa AZTRS. Odgovoren je za zakonitost dela AZTRS. Predsednik je za svoje delo odgovoren zboru članov.

(2) Predsednik pripravlja predloge in predlaga v sprejem zboru članov statut in njegove spremembe in druge splošne akte AZTRS.

(3) Predsednik sprejeti finančni načrt AZTRS in program dela AZTRS posreduje v soglasje ministrstvu, pristojnemu za znanost, skladno s predpisi, ki urejajo financiranje posrednih proračunskih uporabnikov.

(4) Predsednik lahko odloči, da se odločanje predsedstva izvede na daljavo z uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije.

10. člen

Podpredsedniki zastopajo in predstavljajo AZTRS v okviru pooblastila, ki ga določi predsednik.

11. člen

Zbor članov je organ upravljanja AZTRS in ga sestavljajo vsi člani AZTRS.

12. člen

(1) Zbor članov ima naslednje pristojnosti:

- obravnava temeljna vprašanja uresničevanja nalog AZTRS in določa usmeritve za njeno delovanje;
- sprejema finančni načrt AZTRS in program dela AZTRS;
- voli člane;
- voli in razrešuje predsednika, podpredsednike ter člane predsedstva in delovnih teles v skladu s statutom;
- sprejema statut in njegove spremembe ter druge splošne akte AZTRS v skladu s statutom;
- sprejema letno poročilo AZTRS;
- opravlja druge naloge, ki jih določa zakon in statut.

(2) Zbor članov sklepa veljavno, če je navzoča večina članov, razen če statut za posamezno vrsto članov določa drugače.

(3) Za sprejem statuta in njegovih sprememb, izvolitev predsednika, podpredsednikov in članov predsedstva ter za izvolitev članov je potrebna večina glasov vseh članov.

13. člen

V statutu se podrobneje določi naloge organov, pogoje in postopek za izvolitev v članstvo in postopek volitev organov AZTRS.

14. člen

Posamezniki in posameznice (v nadaljnjem besedilu: posamezniki), ki sklenejo delovno razmerje v AZTRS, so javni uslužbenci. Zanje se za določanje plač uporabljajo določbe predpisov, ki se uporabljajo za javne uslužbence, za urejanje delovnih razmerij pa določbe predpisov, ki urejajo delovna razmerja. Zaposleni v AZTRS opravljajo organizacijske, strokovne, administrativne in tehnične ter druge naloge v AZTRS.

IV. SREDSTVA AZTRS

15. člen

(1) Sredstva za delovanje AZTRS se zagotavljajo iz državnega proračuna na podlagi sprejetega finančnega načrta AZTRS in programa dela AZTRS, h katerima je izdalo soglasje ministrstvo, pristojno za znanost.

(2) Finančna sredstva, ki jih zagotavlja Republika Slovenija, so namenjena za delovanje AZTRS, in sicer za:

- osnovni program dela;
- izdajateljsko dejavnost in organizacijo strokovnih in znanstvenih posvetovanj;
- strokovna, administrativna in tehnična dela;
- materialne in operativne izdatke;
- članarine in udeležbo na periodičnih sestankih mednarodnih institucij;
- investicijsko vzdrževanje prostorov in opreme.

(3) Sredstva lahko AZTRS pridobiva tudi iz drugih virov (sredstva sponzorjev, na podlagi javnih razpisov, donacij, volil, daril).

16. člen

(1) Nadzor nad finančnim poslovanjem AZTRS opravlja Računsko sodišče Republike Slovenije.

(2) Nadzor nad namensko uporabo proračunskih sredstev opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

V. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

17. člen

(1) Ustanovni zbor AZTRS se mora opraviti najpozneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Sejo ustanovnega zbora AZTRS skličejo člani Slovenske akademije znanosti za trajnostni razvoj Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SAZTR), ki je nastala kot civilno združenje na ustanovnem zboru članstva dne 17. oktobra 2023 v Ljubljani.

(3) Člani ustanovnega zbora AZTRS so vsi, ki so na dan uveljavitve tega zakona člani SAZTR, razen če v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona ne podpišejo izjave o izstopu iz SAZTR.

(4) Ustanovni zbor AZTRS izmed svojih članov izvoli svoje sedemčlansko začasno predsedstvo, ki pripravi predlog statuta AZTRS. Ustanovni zbor AZTRS sprejme statut AZTRS v skladu s tem zakonom najkasneje štiri mesece po uveljavitvi

tega zakona in na tej podlagi izvede prve volitve predsednika, podpredsednikov in sedemčlanskega predsedstva AZTR.

(5) Ustanovni zbor AZTRS sklepa veljavno, če je navzoča večina članov SAZTR. Za izvolitev začasnega predsedstva in sprejem statuta iz prejšnjega odstavka je potrebna večina navzočih članov SAZTR.

(6) Z izvedbo prvih volitev iz četrtega odstavka tega člena ustanovnemu zboru AZTRS in njegovemu začasnemu predsedstvu prenehajo naloge in pooblastila iz tega člena.

18. člen

Vlada v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za znanost, za ustanovitev in začetek dela AZTRS v letu 2025 zagotovi 50.000 eurov.

19. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.